

**PLAN DZIAŁANIA
KT 222
ds. Przetworów Naftowych oraz Produktów Podobnych
Pochodzenia Biologicznego i Syntetycznego**

STRESZCZENIE

Obszar działalności KT 222 obejmuje produkty uzyskane z przerobu ropy naftowej, a także produkty pochodzenia biologicznego i syntetycznego, w tym głównie:

- paliwa płynne pochodzenia naftowego, produkty podobne pochodzenia syntetycznego i biologicznego,
- asfalty drogowe, asfalty przemysłowe, emulsje asfaltowe,
- środki smarowe, w tym oleje smarowe, smary plastyczne i inne produkty podobne pochodzenia naftowego, produkty podobne pochodzenia syntetycznego i biologicznego,
- ciecze eksploatacyjne.

Ograniczone zasoby ropy, a z drugiej strony intensywny wzrost zużycia na całym świecie nośników energii spowodował rozwój przerobu i dostaw paliw z innych źródeł np. biopaliw. Sytuacja ta spowodowała rozszerzenie zakresu prac KT 222, szczególnie w zakresie paliw jak i środków smarowych. Normy KT 222 obejmują cały asortyment przetworów naftowych, podają zastosowanie oraz odpowiednie metody badań. KT 222 opracowuje również PN dla potrzeb przemysłu rafineryjnego w zakresie urządzeń technicznych – normy na zbiorniki magazynowe i manipulacyjne, a także normy na pomiar i obliczanie pojemności i zakresu wypełniania produktem. W zakresie KT 222 znajdują się normy dotyczące zawartości substancji objętych wymaganiami ochrony środowiska. Normy obejmują również gazy rafineryjne pozwalające ustalić zużycie energii w procesach przerobu ropy. Znaczenie gospodarcze dla organizacji transportu na terenie całego kraju mają prace normalizacyjne dotyczące monitorowania jakości paliw.

KT 222 przede wszystkim opracowuje polskie wersje Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych, opracowuje również PN własne, a także uczestniczy w procesie powstawania Norm Europejskich. Dążeniem KT 222 jest uczestnictwo w pracach we wczesnych fazach opracowywania Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych, które są istotne dla naszego kraju, poprzez delegowanie ekspertów do prac CEN i ISO.

Misją KT 222 jest zapewnienie przemysłowi naftowemu i biopaliwowemu oraz użytkownikom przetworów pochodzenia naftowego oraz biologicznego syntetycznego i, a także cieczy eksploatacyjnych norm i dokumentów normalizacyjnych z powierzonego zakresu działania, obejmującego:

- terminologię,
- wymagania dla produktów,
- metody badań,

- precyzje metod badań,
- monitorowanie jakości paliw,
- oznakowanie urzędzeń dystrybucji paliw.

KT 222 działa w środowisku biznesowym obejmującym:

- przemysł naftowy (paliwa płynne, środki smarowe, asfalty, ciecze eksploatacyjne),
- przemysł biopaliw i bioolejów,
- użytkowników wymienionych produktów (przemysł maszynowy, transport, energetyka, budownictwo itp.),
- instytucje prowadzące dystrybucję wymienionych produktów,
- placówki prowadzące kontrolę jakości wymienionych produktów.

Z działań KT 222 w obszarze normalizacji wymienione instytucje i placówki odnoszą korzyści polegające na:

- ujednoczeniu terminologii, wymagań i procedur w obszarze działania KT,
- umożliwieniu dostępu do najnowszej wiedzy technicznej w obszarze działania KT.

Dostępność wiedzy technicznej pozwala na:

- obniżenie kosztów produkcji,
- poszerzenie rynków zbytu,
- zwiększenie bezpieczeństwa w przemyśle i transporcie,
- poprawę w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

W działaniach KT 222 kieruje się następującymi priorytetami:

- zapewnienie wysokiej jakości opracowywanych norm;
- odpowiedni dobór tematów normalizacyjnych,

w celu:

- zapewnienia odpowiedniej jakości, funkcjonalności, kompatybilności oraz zamienności: wyrobów, procesów i usług,
- usuwania barier technicznych,
- zapewnienia maksymalnej ochrony: życia, zdrowia i środowiska,
- zapewnienia funkcjonalności maszyn i urzędzeń,
- ułatwienia porozumiewania się poprzez ujednoczenie stosowanych terminów,
- wspomagania interesów RP w zakresie normalizacji międzynarodowej, regionalnej i krajowej.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczny wpływ mają następujące uwarunkowania: polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe.

Ropa naftowa stanowi w bieżącym okresie w skali całego świata czynnik, który ma decydujący wpływ w naszym państwie na warunki polityczne, gospodarcze, społeczne, regionalne i międzynarodowe.

Polska importuje prawie całość potrzebnej ropy naftowej, ropa z własnego wydobywania wynosi poniżej miliona ton rocznie. W obecnym okresie zdolność przerobowa rafinerii nafty jest realizowana w dwóch nowoczesnych koncernach naftowych w Płocku i Gdańsku. Przerób ropy jest prowadzony na nowoczesnych instalacjach, a wytwarzane przetwory naftowe, szczególnie w zakresie paliw silnikowych i opałowych, odpowiadają wymaganiom Norm Europejskich.

Działalność małych rafinerii nafty, zlokalizowanych na południu kraju, jest oparta na procesach finalizujących głównie półprodukty w asortymentach środków smarowych, asfaltów przemysłowych i emulsji asfaltowych, wyrobów parafinowych, wytwórczości benzyn specjalnych, jak również na regeneracji olejów zużytych.

Wzrost zużycia paliw w Polsce spowodował rozwój działalności przemysłu rafineryjnego w dwóch podstawowych kierunkach technologicznych:

- stałe podnoszenie jakości dla zmniejszenia jednostkowego zużycia paliwa przez silnik,
- obniżanie zawartości substancji zanieczyszczających atmosferę w tym głównie siarki i metali, cząstek stałych.

Świadomość ograniczonych zasobów ropy powoduje wzrost zainteresowania, w ostatnich latach, otrzymywaniem paliw ze źródeł biologicznych, jakimi są etanol oraz estry kwasów tłuszczowych.

Prace nad uzyskiwaniem dalszych nowych surowców ze źródeł odnawialnych będą nadal niezależnie od efektów bieżących.

Rozwój technologii przerobu ropy wpłynął również na rozszerzenie metod analitycznych oznaczania właściwości półproduktów jak i produktów finalnych – handlowych. Klasyczna analiza naftowa jest uzupełniana metodami analizy instrumentalnej, wykorzystującej dla konstrukcji aparatów najnowocześniejsze osiągnięcia nauki.

Przetwory naftowe, a przede wszystkim paliwa płynne, są transportowane z rafinerii w większości masy towarowej rurociągami do baz paliwowych na terenie całego

kraju. Stąd transportowane są autocysternami do stacji paliwowych. Bazy paliwowe spełniają nie tylko funkcje buforu magazynowego dla stacji detalicznych. Bazy te przeznaczone są dla zapewnienia bezpieczeństwa ciągłości dostaw.

Dla zapewnienia społeczeństwu możliwości nabycia paliwa w ciągu całej doby w możliwie bliskiej odległości, na terenie kraju obecnie funkcjonuje 7765 stacji detalicznych paliw.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

1.2.1 Prognoza wielkości i struktury krajowego zapotrzebowania na energię pierwotną wg paliwa (Mtoe)

	2010	2015	2020	2025
węgiel kamienny	43,0	36,9	35,5	32,8
węgiel brunatny	11,6	14,3	13,0	11,9
ropa naftowa	26,5	25,4	27,2	27,5
gaz ziemny	12,8	14,1	15,2	15,3
OZE	7,3	9,2	12,0	12,6
energia jądrowa	0,0	0,0	0,0	2,8
pozostałe	0,6	0,3	0,4	0,4
razem	101,8	100,2	103,2	103,3

[Ministerstwo Gospodarki, Wnioski z analiz prognostycznych na potrzeby Polityki energetycznej Polski do 2050 roku, Załącznik 2. do Polityki energetycznej Polski do 2050 roku, Warszawa sierpień 2015 r., str. 5]

1.2.2 Przerób ropy naftowej w Polsce

2018 r.	26,9 mln ton
2017 r.	25,3 mln ton
2016 r.	25,8 mln ton
2015 r.	26,5 mln ton

[POPIHN raporty roczne 2016, 2018]

1.2.3 Stacje detaliczne paliw w Polsce na koniec roku 2018

PKN ORLEN S.A.	1 787
Grupa LOTOS S.A.	495
BP	552
Shell	420
Circle K	394
Stacje przymarketowe, AMIC, AS 24, IDS	...383
Stacje niezależne pozostałe	2 708
Stacje w sieciach prywatnych	1 071
Razem	7 765

[POPIHN raport roczny 2018]

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Z działań KT 222 w obszarze normalizacji wymienione instytucje i placówki odnoszą korzyści polegające na:

- ujednoczeniu terminologii, wymagań i procedur w obszarze działania KT,
- umożliwieniu dostępu do najnowszej wiedzy technicznej w obszarze działania KT,

Dostępność wiedzy technicznej pozwala na:

- obniżenie kosztów produkcji,
- poszerzenie rynków zbytu,
- zwiększenie bezpieczeństwa w przemyśle i transporcie,
- poprawę w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

3 CZŁONKOSTWO W KT I STRUKTURA KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

Poniżej opisano strukturę KT.

W ramach KT 222 funkcjonują trzy Podkomitety, powołane do realizacji zadań – zgodnie z zakresem – w maju 2014 roku:

Podkomitet ds. Paliw Płynnych

Podkomitet ds. Asfaltów

Podkomitet ds. Środków Smarowych

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Cele Komitetu Technicznego 222 realizowane są zgodnie z podziałem tematyki poprzez Podkomitety: KT222/PK1 ds. Paliw Płynnych, KT222/PK2 ds. Asfaltów, KT222/PK3 ds. Środków Smarowych. Tematyka cieczy eksploatacyjnych pozostaje w zakresie Komitetu Technicznego.

4.1 Cele KT

- Opracowanie w języku polskim (w formie PN-) norm EN, ISO jak i norm innych krajów, umożliwiających efektywną pracę laboratoriów, produkcję przetworów naftowych na wysokim poziomie jakości, odpowiadającym potrzebom rynku. Dotyczy to norm zawierających klasyfikacje, wymagania i metody badań – w zakresie: płynnych paliw silnikowych pochodzenia naftowego oraz biologicznego i syntetycznego, a także paliw energetycznych (z wykluczeniem gazu ziemnego i metanu), środków smarowych, asfaltów oraz cieczy eksploatacyjnych, w tym norm zharmonizowanych i zawierających wytyczne oznakowania CE.
- Budowa podstaw technicznych do nowoczesnych rozwiązań w PN-EN, poprzez udział polskich ekspertów w grupach roboczych CEN i ISO oraz udział w posiedzeniach plenarnych TC, tych organizacji normalizacyjnych.
- Wprowadzanie do PN-EN zapisów pozwalających na wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań nauki i techniki, dostosowanych do potrzeb polskiego rynku przetworów pochodzenia naftowego oraz biologicznego i syntetycznego oraz polskiego przemysłu naftowego i biopaliwowego, poprzez opracowywanie załączników krajowych do PN-EN, dostosowanych merytorycznie do szczególnych warunków klimatycznych Polski.
- Opracowanie PN własnych (PN-C) zawierających wymagania na produkty specyficzne występujące na rynku polskim oraz norm własnych na metody badań, których nie obejmują normy EN i ISO.
- Dostarczenie narzędzi do pracy w postaci naukowo-technicznych wytycznych dla przemysłu naftowego i biopaliwowego, poprzez wprowadzanie do zbioru Polskich Norm, Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych. Jakość zapisów w PN osiągana jest dzięki uczestnictwu w składzie KT i Podkomitetów ekspertów o bardzo wysokich kwalifikacjach zawodowych.

4.2 Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- Opracowywanie przez Podkomitety programów prac na rok kalendarzowy zawierający uzgodnioną listę norm przeznaczonych do wprowadzenia do zbioru PN metodą tłumaczenia.
- Pozyskiwanie od przemysłu środków na finansowanie działalności normalizacyjnej

- Promowanie wśród członków KT aktywności normalizacyjnej – współpracy z CEN lub/i ISO jako ekspert.
- Współpraca z ekspertami, skład KT i Podkomitetów, dzięki którym zapisy w PN są poprawne technicznie i terminologicznie.

4.3 Aspekty środowiskowe

Kluczowymi zagadnieniami środowiskowymi w pracach KT 222 są:

- ograniczenie do minimum emisji GHG do atmosfery,
- ograniczenie do minimum emisji gazów toksycznych i innych negatywnie wpływających na środowisko,
- ograniczenie emisji do gruntu i wód powierzchniowych substancji szkodliwych dla środowiska.

Zapisy w opracowywanych normach odpowiadają przepisom dot. ochrony środowiska.

Wprowadzanie do norm wytycznych dotyczących jakości przetworów pochodzenia naftowego oraz biologicznego i syntetycznego, uwzględniających ochronę środowiska (np. redukcja zawartości siarki w paliwach płynnych, opracowanie wymagań na ciecze hydrauliczne przyjazne środowisku).

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Następujące czynniki negatywnie wpływają na działalność KT 222

- Ograniczone środki finansowe na prace normalizacyjne, pozwalające jedynie na realizację tematów priorytetowych,
- Ograniczone środki finansowe na udział polskich ekspertów w pracach grup roboczych CEN/TC19 oraz ISO/TC 28 i innych,
- Brak zainteresowania normalizacją ze strony rozproszonych producentów cieczy eksploatacyjnych oraz biopaliw (etanol) – brak środków finansowych na opracowanie PN z tego zakresu.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE